

EL

Enterprise and Industry

Ενημερωτικό δελτίο SBA

ΕΛΛΑΔΑ

Με λίγα λόγια

Η Ελλάδα διανύει την πέμπτη χρονιά βαθιάς ύφεσης. Σε μια χώρα όπου το 85% της ιδιωτικής απασχόλησης βρίσκεται συγκεντρωμένο στον τομέα των ΜΜΕ και περισσότερο από το 50% στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (0-9 εργαζόμενοι),¹ η παρατεταμένη ύφεση, την οποία επιδεινώνουν τα μέτρα λιτότητας και η καθυστέρηση των απολύτως απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, έχει πλήξει σοβαρά τις ΜΜΕ και σε δυσανάλογα μεγαλύτερο βαθμό από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της κρίσης οδήγησαν την κυβέρνηση να προσαρμόσει το εθνικό σχέδιο για την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (2010-2013) και να ενισχύει τα υφιστάμενα προγράμματα για τη στήριξη της αυτοαπασχόλησης. Αφενός, έχουν ληφθεί ειδικότερα μέτρα για την υποστήριξη των πολύ μικρών επιχειρήσεων με τη δημιουργία μιας πιο ευέλικτης μορφής ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας (ΙΚΕ). Αφετέρου, οι προσπάθειες για την προώθηση της αυτοαπασχόλησης έχουν ως αποδέκτες ειδικές ομάδες όπως οι νέοι, οι άνεργοι και οι γυναίκες (π.χ. γυναικεία επιχειρηματικότητα). Επίσης, κατά την περίοδο 2012-2013 η ελληνική κυβέρνηση δρομολόγησε ορισμένες ειδικές και στοχευμένες πρωτοβουλίες για τις ΜΜΕ σύμφωνα με τις αρχές της SBA, κυρίως στους τομείς της διεθνοποίησης και της καινοτομίας.

Σχετικά με τα ενημερωτικά δελτία SBA²

Η νομοθετική πράξη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SBA) αποτελεί την εμβληματική πρωτοβουλία πολιτικής της ΕΕ για την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων πολιτικής που διαρθρώνονται γύρω από δέκα αρχές οι οποίες κυμαίνονται από την «επιχειρηματικότητα» και τη «διοίκηση που ανταποκρίνεται» έως τη «διεθνοποίηση». Για να βελτιωθεί η διαχείριση της SBA, στην ανασκόπηση της πράξης για το έτος 2011 διατυπώθηκε το αίτημα για καλύτερη παρακολούθηση. Τα ενημερωτικά δελτία για την SBA εκδίδονται σε ετήσια βάση και στόχο έχουν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση των πρόσφατων τάσεων και των εθνικών πολιτικών που επηρεάζουν τις ΜΜΕ. Από το 2011 κάθε κράτος μέλος της ΕΕ έχει διορίσει έναν υψηλόβαθμο δημόσιο υπάλληλο ως εθνικό απεσταλμένο για τις ΜΜΕ. Οι απεσταλμένοι για τις ΜΜΕ πρωτοστατούν στην εφαρμογή της ατζέντας SBA στις χώρες τους.

1. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα – βασικά στοιχεία

	Αριθμός επιχειρήσεων			Αριθμός απασχολούμενων			Προστιθέμενη αξία		
	Ελλάδα		ΕΕ27	Ελλάδα		ΕΕ27	Ελλάδα		ΕΕ27
	Αριθμός	Ποσοστό	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	Ποσοστό	€ δις	Ποσοστό	Ποσοστό
Πολύ μικρές	513.780	96,7%	92,1%	916.074	54,5%	28,7%	17	34,6%	21,1%
Μικρές	14.978	2,8%	6,6%	282.808	16,8%	20,4%	9	18,1%	18,3%
Μεσαίες	2.301	0,4%	1,1%	227.958	13,6%	17,3%	8	16,3%	18,3%
ΜΜΕ	531.059	99,9%	99,8%	1.426.840	84,8%	66,5%	34	69,0%	57,6%
Μεγάλες	378	0,1%	0,2%	255.413	15,2%	33,5%	15	31,0%	42,4%
Σύνολο	531.437	100,0%	100,0%	1.682.253	100,0%	100,0%	49	100,0%	100,0%

2009 στοιχεία από τη βάση δεδομένων στατιστικών διάρθρωσης των επιχειρήσεων (Eurostat) και το Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο στην Ελλάδα. Τα στοιχεία καλύπτουν εν μέρει την «οικονομία των επιχειρήσεων», δηλαδή της βιομηχανίας, των κατασκευών και των υπηρεσιών (NACE αναθ. 2 τομείς Β έως Ι, Λ, Μ και Ν, εκτός από τα τμήματα Δ - ηλεκτρική ενέργεια και Γ - Χονδρικό και λιανικό εμπόριο). Επίσης, τα δεδομένα δεν καλύπτουν τις επιχειρήσεις στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας και των σε μεγάλο βαθμό μη εμπορικές υπηρεσίες, όπως η εκπαίδευση και η υγεία.

Εξαιτίας της περιορισμένης διαθεσιμότητας στοιχείων για την Ελλάδα, το παρόν ενημερωτικό δελτίο είναι λιγότερο πλήρες από τα δελτία των άλλων κρατών μελών. Συγκεκριμένα, ο πίνακας με τα βασικά αριθμητικά στοιχεία για τις ΜΜΕ αντιστοιχεί στους τομείς για τους οποίους υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία το 2009, γεγονός που επιτρέπει να σχηματιστεί μόνον μια μερική εικόνα για τον τομέα των ΜΜΕ στη χώρα. Ωστόσο, είναι σαφές ότι οι **ελληνικές ΜΜΕ έχουν πληγεί σοβαρά από την παρατεταμένη ύφεση, σε βαθμό δυσανάλογα μεγαλύτερο σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις**, καθώς την τελευταία πενταετία καταγράφονται σταθερά αρνητικά ποσοστά μεγέθυνσης του ΑΕΠ σε τιμές του 2005. Ωστόσο, με βάση τις προβλεπόμενες τάσεις, αναμένεται ότι οι βασικοί δείκτες του τομέα των ελληνικών ΜΜΕ θα αρχίσουν να γίνονται θετικοί το 2013.

Η παρατεταμένη ύφεση και η σταθερή αύξηση των ποσοστών ανεργίας είχαν **πολύ αρνητικό σωρευτικό αντίκτυπο στις εταιρείες**, ιδιαίτερα τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών ΜΜΕ. Όσον αφορά τον συνολικό αριθμό και τη συμβολή στην απασχόληση και τη συνολική προστιθέμενη αξία, ο τομέας των ΜΜΕ στην Ελλάδα εξαρτάται περισσότερο από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα των χωρών (μαζί με την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία) όπου οι ΜΜΕ αντιστοιχούν σε υψηλότερο ποσοστό της συνολικής απασχόλησης σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη· η απασχόληση αυτή συγκεντρώνεται κυρίως στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχουν

περισσότερες από το ήμισυ του συνόλου των θέσεων εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της ΕΕ είναι περίπου 30%.

Ένας ταχέως αναπτυσσόμενος τομέας, ωστόσο, είναι η παραγωγή ενέργειας. Ποσοστά ανάπτυξης 29,1% (2009), 25,1% (2011) και 19,4% (2012) στον κύκλο εργασιών μπορούν να αποδοθούν εν μέρει στη συνεχιζόμενη υποστήριξη του δημοσίου σε ενεργειακά προγράμματα για την ενθάρρυνση της μετάβασης στην «πράσινη οικονομία». Επίσης, το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα (2007-2013) έχει υποστηρίξει τη δημιουργία υποδομών στον τομέα του φυσικού αερίου και του ηλεκτρισμού και την ενεργειακή αποδοτικότητα των κατοικιών και των δημόσιων κτηρίων· η ζήτηση για τέτοια εργασία έχει απορροφηθεί κυρίως από μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες, αλλά και από πολλές ΜΜΕ. Ωστόσο, πέραν τούτου, ο βαθύτερος αντίκτυπος της κρίσης στις ελληνικές ΜΜΕ επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία για τον κατασκευαστικό και τον μεταποιητικό κλάδο.

Στον κατασκευαστικό κλάδο, τόσο οι ΜΜΕ όσο και οι μεγάλες επιχειρήσεις υπέστησαν σημαντική κάμψη την περίοδο 2008-2012. Αυτή η αρνητική ανάπτυξη επιβεβαιώνεται από τη σταθερή πτώση του αριθμού των αδειών οικοδόμησης που χορηγούνται: -11,1% (2010), -28,5% (2011) και -36,7% (2012). Επιπλέον, ο δείκτης κατασκευών (που καλύπτει τα κτήρια και τα δημόσια έργα) μειώθηκε κατά -29,2% (2010), -28,1% (2011), -26,1% (2012) και -19,0% (2013). Σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου, οι ΜΜΕ υπέστησαν την μεγαλύτερη μείωση του αριθμού των εργαζομένων (Μεγάλες επιχειρήσεις: -19%, ΜΜΕ

-35%) και προστιθέμενης αξίας (Μεγάλες επιχειρήσεις: -20%, ΜΜΕ -33%). Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι η εξαφάνιση μεγάλων δημόσιων συμβάσεων οδήγησε τις μεγάλες επιχειρήσεις να στραφούν σε μικρότερα κατασκευαστικά έργα, εκτοπίζοντας τις ΜΜΕ. Επιπλέον, ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις έχουν μετακινηθεί προς περιβαλλοντικά/ενεργειακά έργα (π.χ. αιολικά πάρκα, ενεργειακή υποδομή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) ή έργα διαχείρισης/ανακύκλωσης αποβλήτων. Αντιθέτως, οι ΜΜΕ δραστηριοποιούνται κυρίως στην ιδιωτική αγορά, η οποία κατέρρευσε μετά το 2009.

Οι ΜΜΕ επλήγησαν επίσης από την **κρίση στον μεταποιητικό κλάδο**. Συνολικά, κατά την περίοδο 2008-2012, ο αριθμός των εργαζομένων συρρικνώθηκε κατά περίπου 20% και η προστιθέμενη αξία μειώθηκε κατά περίπου 10%. Και πάλι, οι μεγάλες επιχειρήσεις επλήγησαν λιγότερο την περίοδο 2009-12, τόσο από άποψη απασχόλησης (Μεγάλες Επιχειρήσεις: -8%, ΜΜΕ -14%) όσο και προστιθέμενης αξίας (Μεγάλες επιχειρήσεις: -6%, ΜΜΕ -16%). Η αρνητική ανάπτυξη μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στα μέτρα λιτότητας, ιδιαίτερα στην αύξηση των φόρων και σε άλλες εξελίξεις όπως η μείωση των μισθών και των συντάξεων. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σε αυξημένη χρηματοπιστωτική επιβάρυνση και φορολογικές υποχρεώσεις για τις επιχειρήσεις, σε συνδυασμό με μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών: προκλήσεις οι οποίες αντιμετωπίζονται κατά κανόνα καλύτερα από τις μεγάλες επιχειρήσεις σε σχέση με τις ΜΜΕ, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Επιπλέον, έχουν πλέον καταργηθεί πολλά φορολογικά κίνητρα και φοροαπαλλαγές τα οποία απολάμβαναν στο παρελθόν οι ΜΜΕ.

Γενικότερα (κάτι που έχει μεγάλη σημασία για τον μεταποιητικό κλάδο), υπάρχει υψηλή συγκέντρωση επιχειρηματικής δραστηριότητας στη μητροπολιτική περιοχή των Αθηνών, γεγονός που παρέχει πλεονεκτήματα συσσωμάτωσης για τις ΜΜΕ, και ιδίως τις πολύ μικρές, από άποψη συγκέντρωσης της τελικής ζήτησης, εγγύτητας προς τις πηγές πρώτων υλών, τις εξωτερικές οικονομίες και τις οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της ελληνικής οικονομίας σημαίνει ότι περισσότερο από το 35% των ελληνικών εταιρειών βρίσκονται

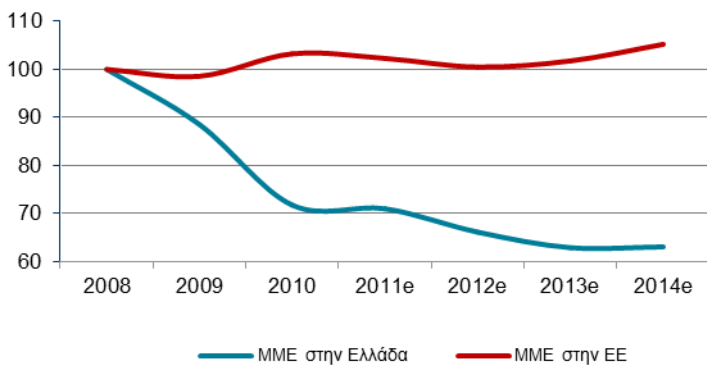
εγκατεστημένες στη μητροπολιτική περιοχή των Αθηνών· στην περιφέρεια Αττικής (που περιλαμβάνει την Αθήνα) παρήχθη το 50% περίπου του ΑΕγχΠ το 2009. **Η συγκέντρωση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων επιτείνει τις περιφερειακές ανισότητες**, με τις περιφέρειες να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όπως η εξάρτηση από λίγους οικονομικούς τομείς και η απομόνωση από την ηπειρωτική χώρα. Επιπλέον, σύμφωνα με τον πίνακα επιδόσεων της Ένωσης όσον αφορά την καινοτομία το 2013, η αδύναμη κουλτούρα καινοτομίας των ελληνικών επιχειρήσεων είναι εν μέρει υπεύθυνη για την καθυστέρηση των απολύτως απαραίτητων επενδύσεων στη μεταφορά τεχνολογίας και γνώσης και αυτό αντανακλάται στον χαμηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ αριθμό ΜΜΕ και εργαζομένων στον μεταποιητικό τομέα υψηλής τεχνολογίας. Οι τάσεις αυτές δεν επέτρεψαν να αναπτυχθούν οι ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα, καθώς οι επενδύσεις στη γνώση και στις δραστηριότητες τεχνολογίας έντασης είναι ανεπαρκείς για να επιφέρουν την απολύτως απαραίτητη αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Πρόσφατα, η οικονομική κρίση οδήγησε σε μια νέα μορφή «αναδιάρθρωσης» με έναν εκτιμώμενο αριθμό 1500 έως 2000 ελληνικών ΜΜΕ τα έτη 2011 και 2012 (σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου) να μετατοπίζουν τις δραστηριότητές τους σε γειτονικές χώρες (μεταξύ άλλων Τουρκία, Κύπρο και Ρουμανία) σε μια προσπάθεια να μειώσουν το κόστος εργασίας και να βρουν νέες αγορές. Παράλληλα, οι ελληνικές μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις μετακινούνται επίσης προς πιο ευέλικτες μορφές απασχόλησης των εργαζομένων τους, με μείωση του χρόνου εργασίας ή περικοπή των ημερομισθίων, με σκοπό να περιορίσουν τον κίνδυνο κλεισίματος.³

Όπως όλες οι εταιρείες, οι ΜΜΕ βρίσκονται επίσης αντιμέτωπες με την κρίση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με το κλείσιμο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η ακραία απροθυμία των τραπεζών να δανείζουν τις ελληνικές εταιρείες εξαιτίας **των αυστηρών χρηματοδοτικών περιορισμών** λόγω της κρίσης του εθνικού χρέους **επιδεινώνει τον κύκλο της οικονομικής ύφεσης και πλήττει σοβαρά τις προσπάθειες των ελληνικών ΜΜΕ να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους**. Κανένας σχεδόν εξειδικευμένος μηχανισμός χρηματοδοτικής στήριξης για τις ΜΜΕ δεν έχει μείνει ανεπηρέαστος

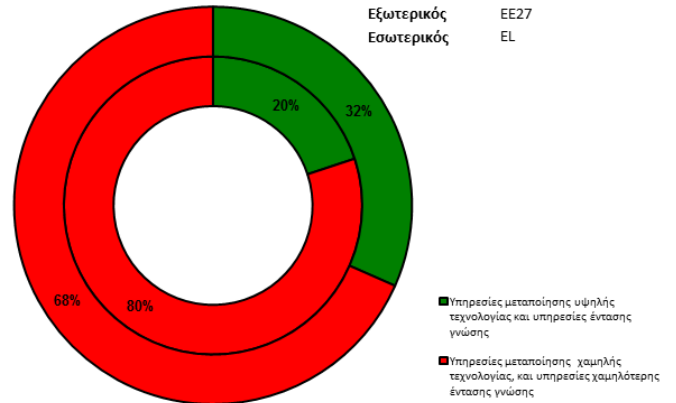
Τάσεις των ΜΜΕ στην Ελλάδα⁴

από την τρέχουσα χρηματοπιστωτική κατάσταση και, κατά κανόνα, η πρόσβαση των ΜΜΕ σε δάνεια, πιστώσεις και χρηματοδοτικές πηγές είναι περιορισμένη.

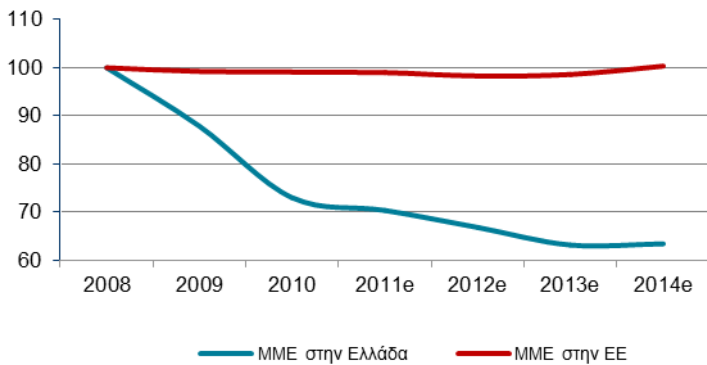
Αριθμός επιχειρήσεων
(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2011 και μετά)

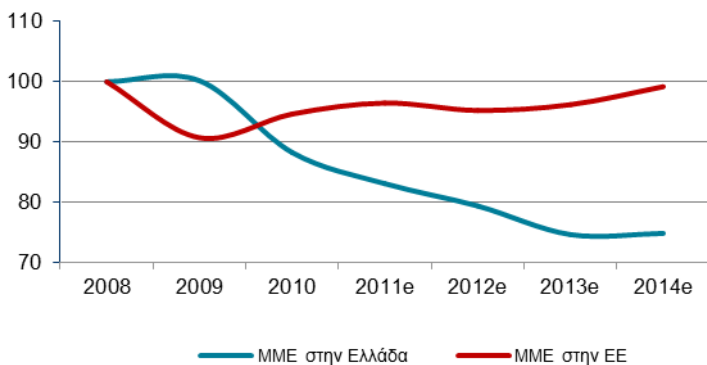
Προστιθέμενη αξία των ΜΜΕ

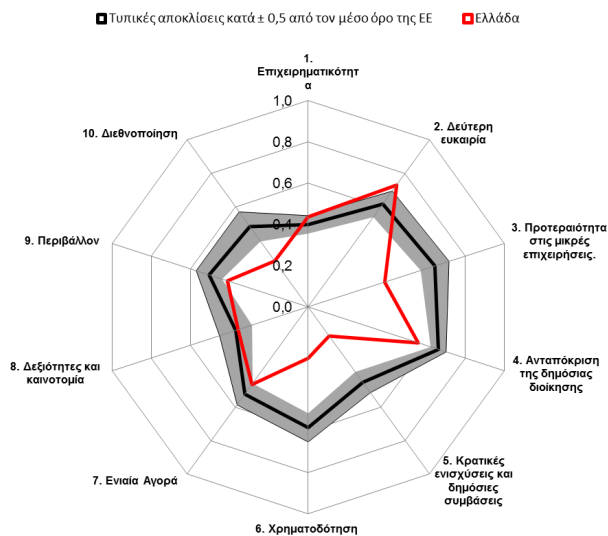
Αριθμός εργαζομένων
(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2011 και μετά)

Προστιθέμενη αξία
(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2011 και μετά)

2. Το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA

Συνολικά, το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA δεν είναι ικανοποιητικό, με λίγα σχετικά ισχυρά στοιχεία (κυρίως στους τομείς της «δεύτερης ευκαιρίας» και της «ενιαίας αγοράς») που όμως παρουσιάζουν και αδυναμίες.⁵

Κατά το περασμένο έτος, στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν δέκα μέτρα πολιτικής τα οποία αφορούν έξι από τους 10 τομείς πολιτικής της SBA. Τα αποτελέσματα της κρίσης οδήγησαν την κυβέρνηση να βελτιώσει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση ως προτεραιότητα πολιτικής και να προσφέρει επιπλέον υποστήριξη στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων για τη στήριξη της αυτοαπασχόλησης.

Ελήφθησαν τα μέτρα που απαιτούνταν στον τομέα της «διεθνοποίησης» με την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές, αλλά η πιο σημαντική πρόοδος έγινε στους τομείς «δεξιότητες και καινοτομία», με το πρόγραμμα για τους συνεργατικούς σχηματισμούς (Clusters), τη δράση ICT4Growth και τον εξαγγελθέντα εκσυγχρονισμό του Εθνικού Γραφείου Ευρεσιτεχνίας. Η πρωτοβουλία για τους συνεργατικούς σχηματισμούς αποτελεί συνέχεια ενός μακροχρόνιου σχεδίου που αφορά τον καθορισμό ισχυρών πυρήνων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διαθέτουν δυναμικό για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη δημιουργία

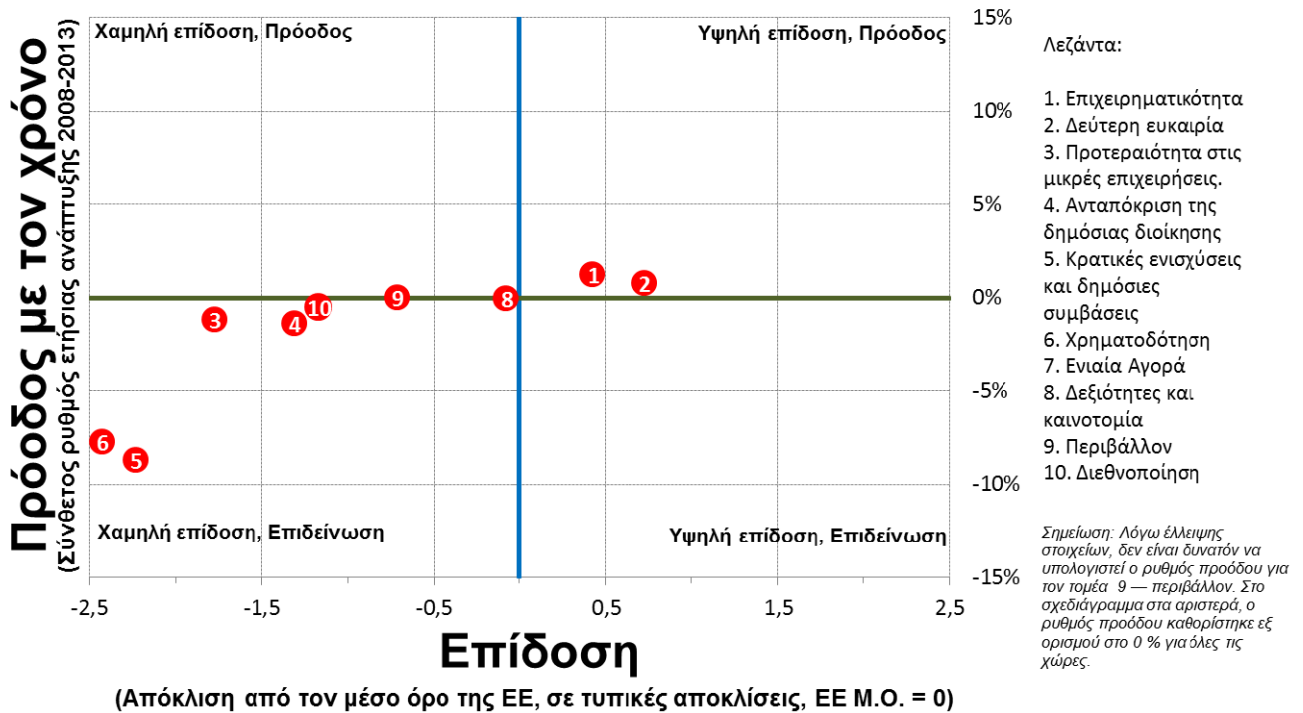
καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών θα πρέπει να αποτελεί πιλοτικό στάδιο για την υλοποίηση μιας ευρύτερης πολιτικής. Παράλληλα, η επίδοση όσον αφορά την SBA παρουσίασε επιδείνωση σε ορισμένους τομείς, κυρίως στους τομείς «κρατικές ενισχύσεις» και «χρηματοδότηση».

Σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστούν οι τάσεις αυτές στο πλαίσιο μιας γενικότερης στρατηγικής για τις ΜΜΕ, το σχέδιο δράσης «Ελλάδα φιλική στις επιχειρήσεις», μια σημαντική πρωτοβουλία για τη βελτίωση της επίδοσης της Ελλάδας σχετικά με την SBA, εγκρίθηκε στις 11 Απριλίου 2012 (νόμος 4072). Αυτό περιλαμβάνει αρκετά μέτρα για την άρση των φραγμών στους οποίους προσκρούει η επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με το εταιρικό δίκαιο, την εκκίνηση, τη σύσταση και το κλείσιμο μιας επιχείρησης, απλούστερες διαδικασίες αδειοδότησης, δημόσιες συμβάσεις, φορολογία και απορρόφηση των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

Την αρμοδιότητα για την παρακολούθηση της SBA εξακολουθούν να φέρουν από κοινού διάφοροι οργανισμοί και υπουργεία, καθώς η εθνική στρατηγική περιλαμβάνει διάφορα μέτρα που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται από διαφορετικές γενικές γραμματείες, κυρίως στο πλαίσιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και του Υπουργείου Παιδείας.

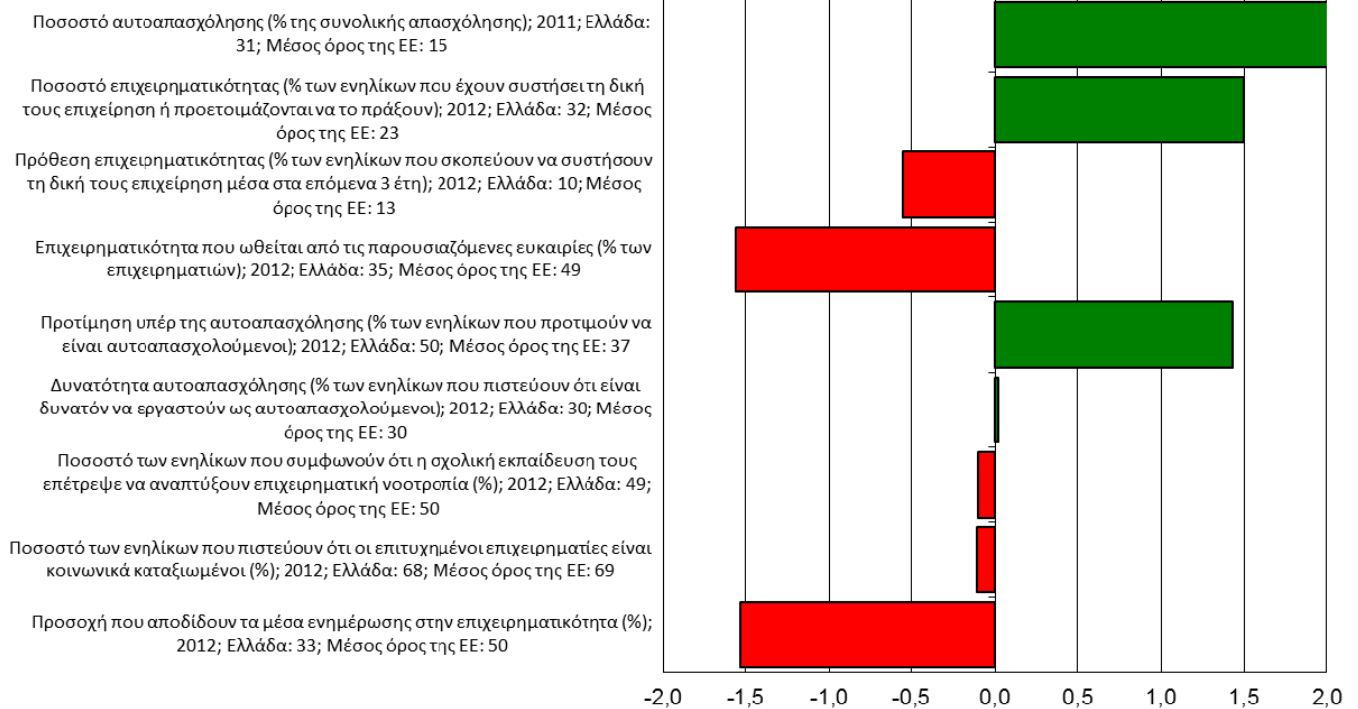
Ο απεσταλμένος για τις ΜΜΕ (ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων) υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Αν και το περιθώριο για πραγματική διαβούλευση και σχεδιασμό πολιτικής, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, μπορεί να είναι περιορισμένο, εξαιτίας της οικονομικής κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, ο εθνικός απεσταλμένος για τις ΜΜΕ έχει σαφή αποστολή, η οποία βασίζεται σε υπουργική απόφαση για τον καθορισμό της αποστολής και των καθηκόντων του.

Επιδόσεις της Ελλάδας όσον αφορά την SBA: Τρέχουσα κατάσταση και ανάπτυξη κατά την περίοδο 2008-13⁶

I. Επιχειρηματικότητα

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Συνολικά, η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με τον μέσο όρο της ΕΕ, αν και υπάρχουν έντονες αποκλίσεις όσον αφορά τους επιμέρους δείκτες. Οι κύριοι δείκτες επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι θετικοί, παρά τις κάπως αρνητικές στάσεις που κυριαρχούν στα μέσα ενημέρωσης και, γενικότερα, στην κοινωνία. Οι Έλληνες είναι πολύ πιθανότερο από τους άλλους πολίτες της ΕΕ να είναι αυτοαπασχολούμενοι (ποσοστό διπλάσιο από τον μέσο όρο της ΕΕ). Οι περισσότεροι εξέφρασαν θετική προτίμηση υπέρ της αυτοαπασχόλησης (50% σε σύγκριση με 37% για το σύνολο της ΕΕ) και ένα ποσοστό υψηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ έχουν κάνει προσπάθειες για τη δημιουργία επιχείρησης (32% σε σύγκριση με 23%). Ορισμένες φορές, ωστόσο, η αυτοαπασχόληση δεν αποτελεί την πρώτη, αλλά τη μοναδική επιλογή και ο αριθμός των επίδοξων επιχειρηματιών έχει μειωθεί σημαντικά, όπως και η αντίληψη ότι είναι εφικτό να εργάζονται ως αυτοαπασχολούμενοι. Με την εντυπωσιακή εξαίρεση της «προσοχής που αποδίδουν τα μέσα ενημέρωσης στην

επιχειρηματικότητα» οι δείκτες όσον αφορά το συνολικό κλίμα για τους επιχειρηματίες δεν διαφέρουν σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Από την άποψη της πολιτικής, η ελληνική κυβέρνηση ενέκρινε σχέδιο δράσης για την υποστήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων τον Ιανουάριο του 2013. Ένας προϋπολογισμός 600 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων 517 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, έχει δοθεί για την εφαρμογή του. Το σχέδιο περιλαμβάνει ένα σύνολο προγραμμάτων με μέτρα απασχόλησης και επιχειρηματικότητας τα οποία απευθύνονται σε 350 000 νέους ηλικίας 15-24 και 25-35. Το εν λόγω σχέδιο δίνει προτεραιότητα στους κύκλους μαθητείας, κατάρτισης και στη μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος έχει συγκροτήσει «μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης μέσω της γυναικείας επιχειρηματικότητας».

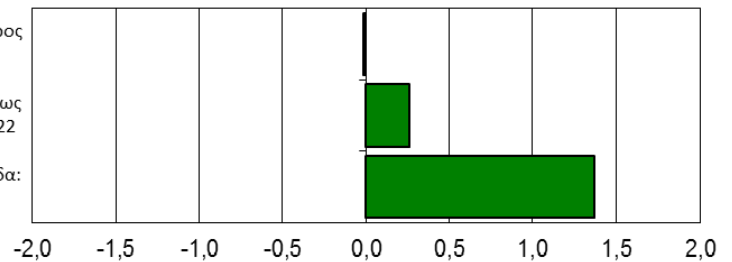
II. Δεύτερη ευκαιρία

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Χρόνος για το κλείσιμο μιας επιχείρησης (σε έτη); 2013; Ελλάδα: 2; Μέσος όρος της ΕΕ: 1,99

Κόστος για το κλείσιμο μιας επιχείρησης (κόστος για την ανάκτηση χρέους ως % της περιουσίας του οφειλέτη); 2013; Ελλάδα: 9; Μέσος όρος της ΕΕ: 10,22

Βαθμός υποστήριξης για την παροχή δεύτερης ευκαιρίας (%); 2012; Ελλάδα: 91; Μέσος όρος της ΕΕ: 82

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Στον τομέα «δεύτερη ευκαιρία», η Ελλάδα λειτουργεί πολύ καλύτερα από ό,τι σε επίπεδο ΕΕ, κυρίως χάρη στο βαθμό της γενικής υποστήριξης που παρέχεται στους επιχειρηματίες που προσπαθούν για δεύτερη φορά. Επιπλέον, ο χρόνος και το κόστος που

απαιτείται για να κλείσει μια επιχείρηση βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Καμία νέα σημαντική πολιτική δεν έχει εξαγγελθεί ούτε εφαρμόστηκε κατά την περίοδο αναφοράς που καλύπτεται από το παρόν ενημερωτικό δελτίο.

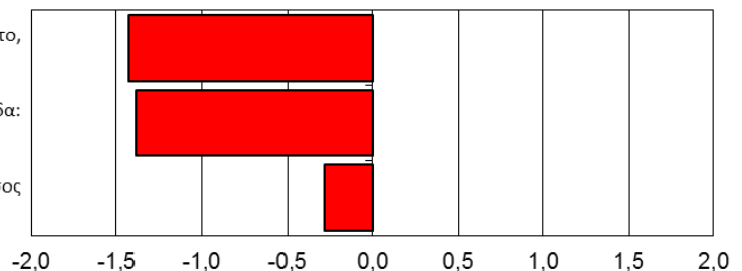
III. Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Επικοινωνία και απλοποίηση των κανόνων και των διαδικασιών (0=μέγιστο, 6=ελάχιστο); 2008; Ελλάδα: 0,75; Μέσος όρος της ΕΕ: 0,26

Επιβάρυνση των κρατικών ρυθμίσεων (1=μέγιστη, 7=ελάχιστη); 2012; Ελλάδα: 2,2; Μέσος όρος της ΕΕ: 3,16

Συστήματα αδειοδότησης (0=μέγιστο, 6=ελάχιστο); 2008; Ελλάδα: 2; Μέσος όρος της ΕΕ: 1,62

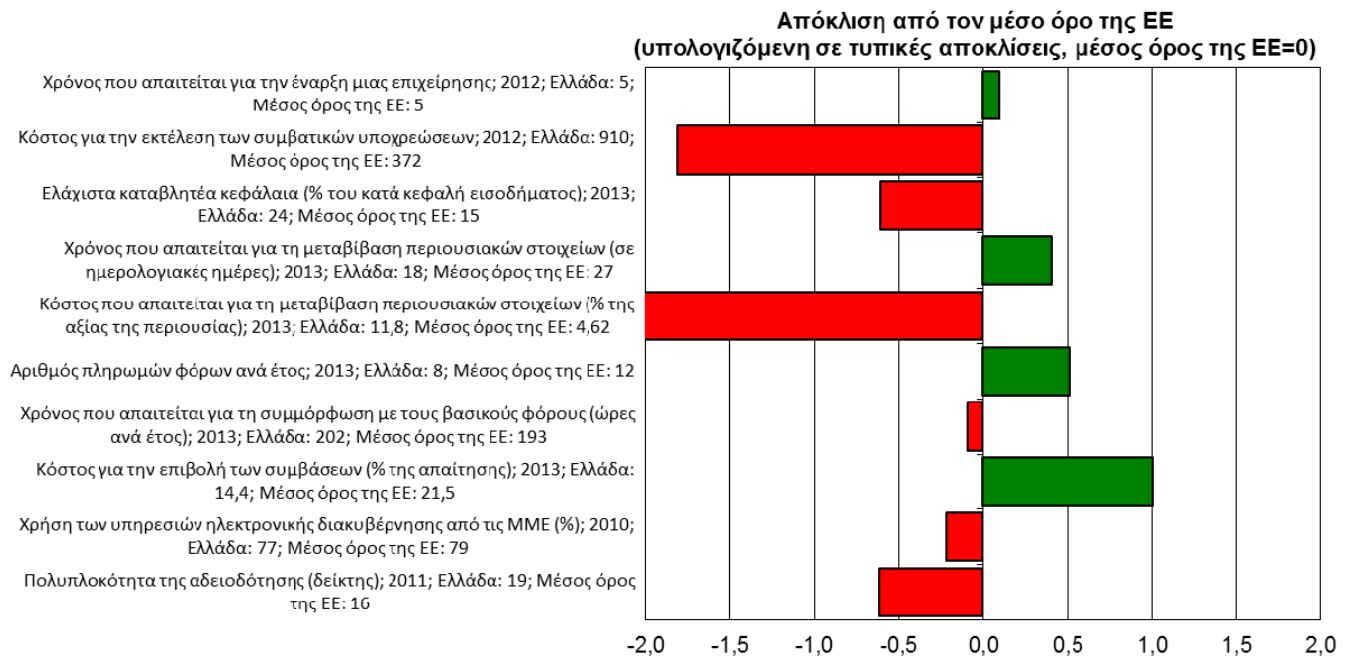

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Η Ελλάδα υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής, εκτός από ό,τι αφορά τα συστήματα αδειοδότησης. Οι επιχειρηματίες εξακολουθούν να θεωρούν ότι οι ελληνικές αρχές επιβάλλουν περισσότερες ρυθμιστικές επιβαρύνσεις σε σύγκριση με τις άλλες εθνικές αρχές της ΕΕ. Όσον αφορά την πολιτική, ο νέος νόμος 4072/2012 προβλέπει ένα πιο ευέλικτο νομικό πλαίσιο για την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (ΙΚΕ), η οποία μπορεί να αποτελείται από έναν μόνον εταίρο και να έχει

ελάχιστη κεφαλαιακή εισφορά μόλις 1 ευρώ (σε σύγκριση με 4500 ευρώ για τις άλλες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης). Ωστόσο, η εφαρμογή στην πράξη γίνεται με αργούς ρυθμούς, κυρίως επειδή εμπλέκονται διάφορα υπουργεία (οικονομικών, δικαιοσύνης και διοικητικής μεταρρύθμισης), καθώς και οι περιφερειακές αρχές. Αυτό καθιστά δύσκολο να διασφαλιστεί ο αναγκαίος συντονισμός, η συνεργασία και συνέργειες για τη λήψη αποφάσεων.

IV. Ανταπόκριση της δημόσιας διοίκησης

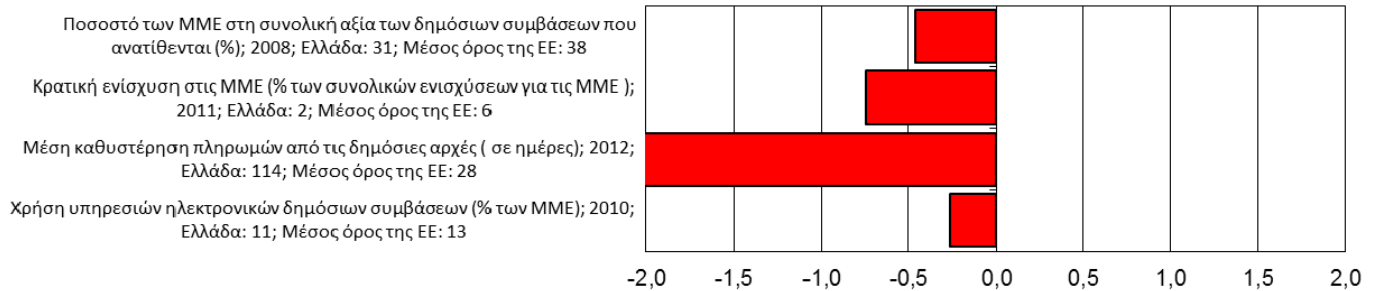
Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Σε αυτό τον τομέα πολιτικής, τρεις δείκτες ρίχνουν την επίδοση της Ελλάδας κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ: είναι πολύ πιο δαπανηρή η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων (11,8% της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε σύγκριση με 4,6% στην ΕΕ) και η έναρξη μιας επιχείρησης (910 ευρώ σε σύγκριση με 343 ευρώ στην ΕΕ) και το ελάχιστο καταβλητέο κεφάλαιο έχει στην πράξη αυξηθεί σε σχέση με το περασμένο έτος. Ωστόσο, εάν ληφθεί υπόψη μόνον το χρονικό διάστημα που απαιτείται, η εικόνα δεν είναι και τόσο μελανή, καθώς όλες οι σχετικές διαδικασίες είναι πολύ ταχύτερες ή βρίσκονται στα ίδια επίπεδα με τον μέσο όρο της ΕΕ, είτε για τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων (18 ημέρες έναντι 27) ή για την έναρξη μιας επιχείρησης (5 ημέρες). Το κόστος για την εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων εμφανίζει επίσης καλύτερη επίδοση από τον μέσο όρο της ΕΕ (14,4% της απαίτησης έναντι 21,5% στην ΕΕ). Στο επίπεδο της πολιτικής, το Υπουργείο Ανάπτυξης εφάρμοσε

διατάξεις του νόμου 4072/2012 για την απλούστευση των συστημάτων αδειοδότησης με την καθιέρωση διαδικασιών ΤΕΠ σε σχέση με μια ενιαία βάση δεδομένων. Το 2012 εκδόθηκε μια σειρά εκτελεστικών πράξεων κατ' εφαρμογή του νόμου 3982/2011, με τις οποίες προβλέπεται ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τον εκσυγχρονισμό και την απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης για τα τεχνικά επαγγέλματα, τις μεταποιητικές δραστηριότητες και τα επιχειρηματικά πάρκα. Για τα τεχνικά επαγγέλματα δραστηριότητες, αυξήθηκε ο αριθμός των επαγγελματιών που έχουν το δικαίωμα να παρέχουν ορισμένες υπηρεσίες, ενώ μειώθηκε ο συνολικός αριθμός των αδειών. Όσον αφορά τις μεταποιητικές δραστηριότητες, υπήρξε σημαντική μείωση έως και 75% στο χρόνο και το κόστος που απαιτείται για την απόκτηση άδειας λειτουργίας για δραστηριότητες χαμηλής όχλησης.

V. Κρατικές ενισχύσεις και δημόσιες συμβάσεις

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

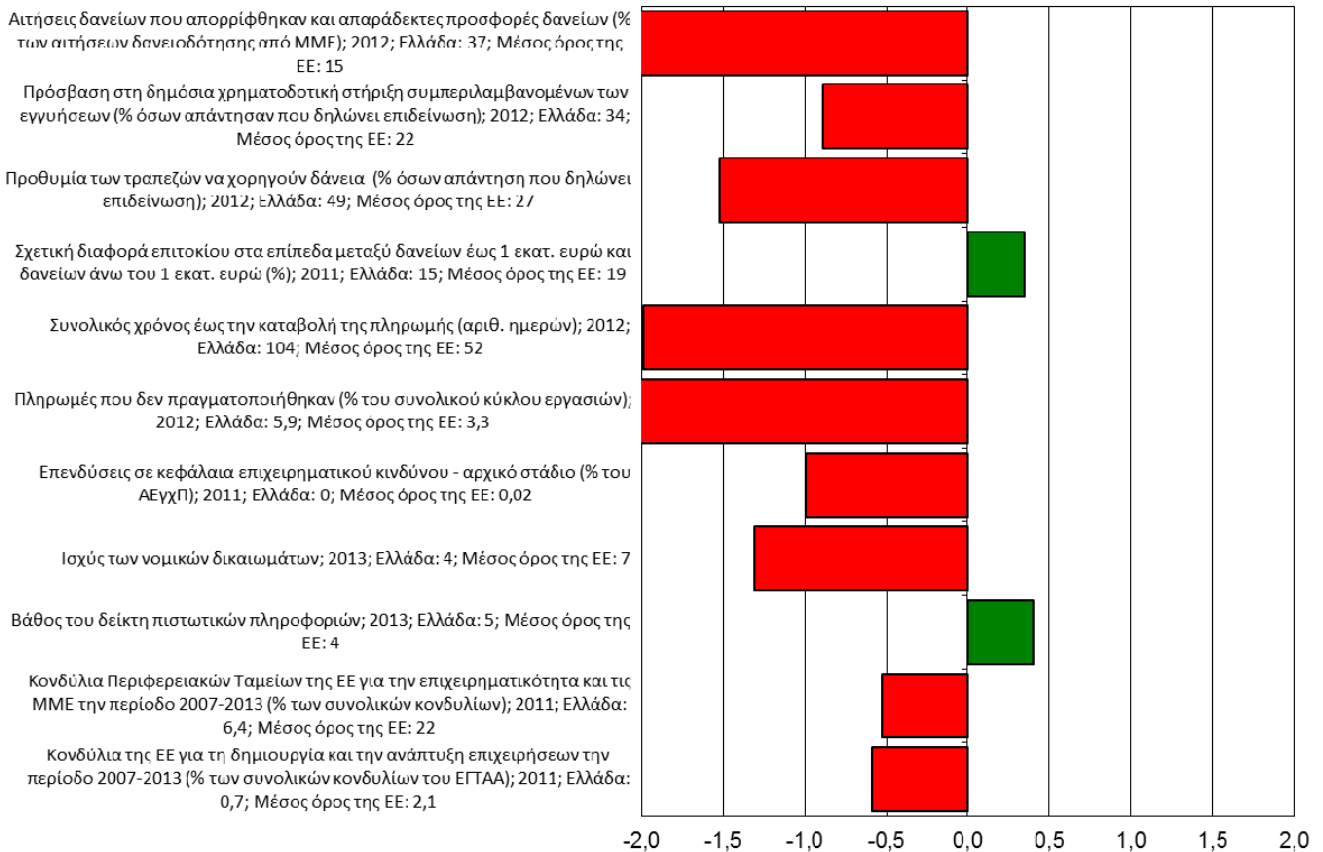
Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Συνολικά, η επίδοση της Ελλάδας σε αυτό τον τομέα πολιτικής είναι κατά πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ και εμφανίζει δείγματα επιδείνωσης, ιδιαίτερα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων για τις ΜΜΕ. Επιπλέον, ο χρόνος που χρειάζονται οι δημόσιες αρχές για να καταβάλουν τις πληρωμές έχει αυξηθεί (2011: 66 ημέρες, 2012: 114 ημέρες) και είναι τετραπλάσιος του μέσο όρου της ΕΕ. Ωστόσο, η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί, καθώς η Ελλάδα μετέφερε στο εθνικό δίκαιο, τον Μάιο του 2013, την

οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών, με έναρξη εφαρμογής από την 16η Μαρτίου 2013. Επιπλέον, η χρήση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων από τις ελληνικές ΜΜΕ βρίσκεται σχεδόν στο επίπεδο του μέσου όρου της ΕΕ, μια θετική τάση που αναμένεται να ενισχυθεί από την ύπαρξη (από το 2011) μιας πύλης για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και από την εφαρμογή του νόμου 4155/2013 σχετικά με το εθνικό σύστημα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων.

VI. Χρηματοδότηση

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής βρίσκεται κατά πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και εμφανίζει επιπλέον δείγματα επιδείνωσης, κάτι που είναι εξαιρετικά ανησυχητικό για τις ΜΜΕ. Από τους δείκτες προκύπτει ότι οι τράπεζες είναι εξαιρετικά απρόθυμες να χορηγήσουν δάνεια στις ελληνικές εταιρείες, κυρίως εξαιτίας της σοβαρής χρηματοδοτικής στενότητας που οφείλεται στην κρίση του δημόσιου χρέους· αυτό επιτείνει τον φαύλο κύκλο της οικονομικής ύφεσης και υπονομεύει σοβαρά τις προσπάθειες των ελληνικών ΜΜΕ να εξακολουθήσουν να δραστηριοποιούνται. Μόνο δύο δείκτες είναι στα επίπεδα του μέσου όρου της ΕΕ: η διαθεσιμότητα στοιχείων σχετικά με τις πιστώσεις και η διαφορά των επιτοκίων μεταξύ μικρών και μεγάλων δανείων. Κατά τα λοιπά, η Ελλάδα υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής της SBA, ανεξάρτητα από τον δείκτη που λαμβάνεται

υπόψη. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ σε ό,τι αφορά την προθυμία των τραπεζών να χορηγούν δάνεια και το ποσοστό των αιτήσεων των ΜΜΕ για δάνεια οι οποίες απορρίπτονται. Επιπλέον, ο συνολικός χρόνος που απαιτείται για την καταβολή των πληρωμών εξακολουθεί να είναι διπλάσιος από τον μέσο όρο της ΕΕ (104 ημέρες έναντι 52), οι πληρωμές που χάθηκαν είναι σχεδόν διπλάσιες από τον μέσο όρο της ΕΕ (5,9% έναντι 3%) ενώ δεν παρατηρείται βελτίωση του δείκτη «ισχύς των νομικών δικαιωμάτων». Τέλος, η απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

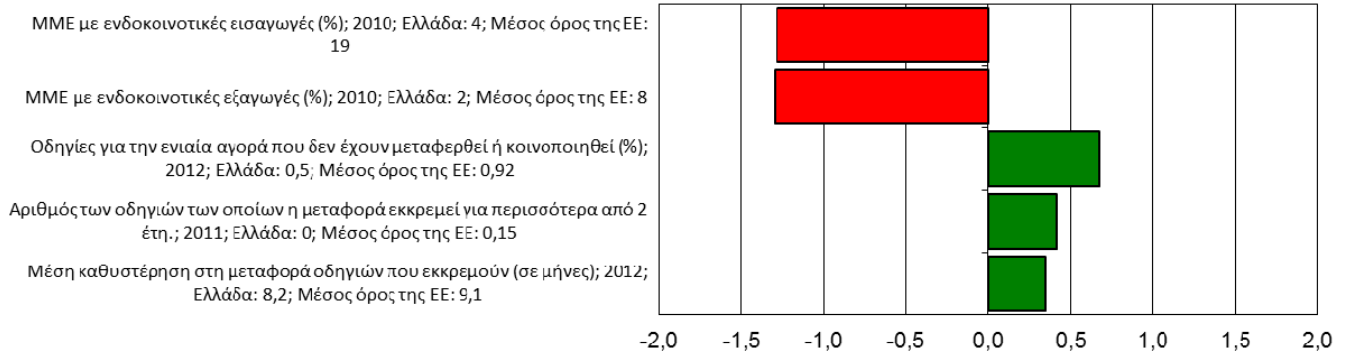
Όσον αφορά την πολιτική, το νέο Ταμείο Εγγυήσεων για τις ΜΜΕ που συστάθηκε στις 21 Μαρτίου 2012 εγγυάται δάνεια ΕΤΕ συνολικού ύψους έως και 1 δισ ευρώ για τις ΜΜΕ μέσω τραπεζών-εταίρων στην Ελλάδα. Επιπλέον, το 2013 η ειδική υπηρεσία

διαχείρισης του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος έλαβε ένα μέτρο για την υποστήριξη των ΜΜΕ στον τομέα της μεταποίησης, του τουρισμού, του εμπορίου και των υπηρεσιών, οι οποίες επενδύουν στην καινοτομία, το περιβάλλον και τις ΤΕΠ (βλ. το τμήμα «ορθές πρακτικές»). Το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ ΑΕ), ένα χρηματοδοτικό όργανο το οποίο συστάθηκε το 2011, συμβάλει στη βελτίωση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ, μεταξύ άλλων, μέσω της δράσης

«Επιχειρηματική Επανεκκίνηση» (πρόσβαση σε κεφάλαιο κίνησης), μέσω της έκδοσης εγγυητικών επιστολών εκ μέρους των τραπεζών για τις μικρές επιχειρήσεις, τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τις μικρο-επιχειρήσεις, καθώς και μέσω του Ταμείου για τη Νησιωτική Επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, η εφαρμογή της πρωτοβουλίας «Επιχειρηματικά Κεφάλαια για Καινοτόμους Επιχειρήσεις» (Venture Capital for Innovative Enterprises), η οποία είχε εξαγγελθεί από την κυβέρνηση το 2012, εκκρεμεί.

VII. Ενιαία Αγορά

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

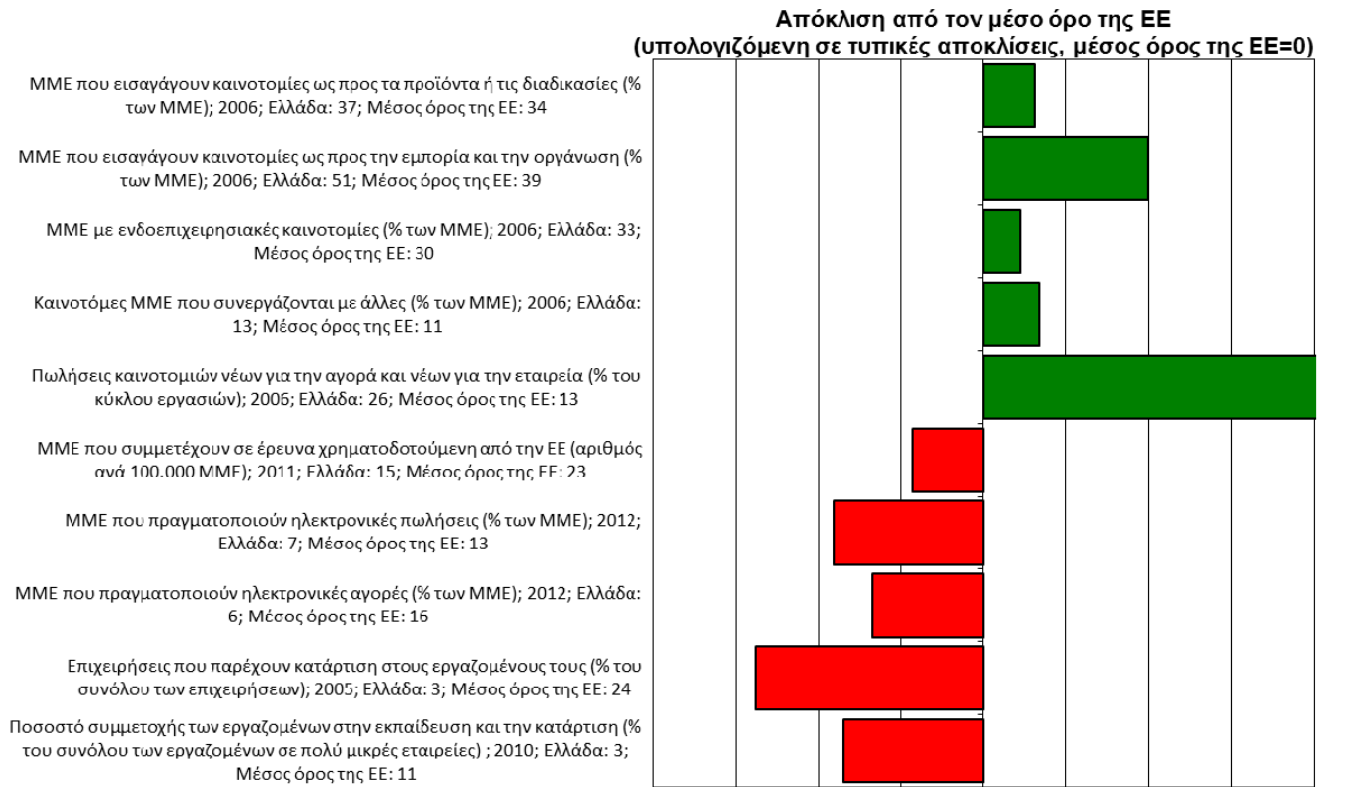
Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Στον τομέα «ενιαία αγορά», η επίδοση της Ελλάδας βρίσκεται στο επίπεδο του μέσου όρου της ΕΕ, αλλά με δείκτες που παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις. Από την άλλη, οι ελληνικές ΜΜΕ δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν το πλήρες δυναμικό της ενιαίας αγοράς, καθώς έχουν τέσσερις φορές λιγότερες πιθανότητες να εξάγουν εντός της ΕΕ και σχεδόν πέντε φορές λιγότερες πιθανότητες να εισάγουν από άλλα κράτη μέλη. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην περιφερειακή γεωγραφική θέση της χώρας που περιορίζει το πεδίο δραστηριότητας των ΜΜΕ κυρίως στις γειτονικές οικονομίες οι οποίες έχουν επίσης πληγεί από την

κρίση: Ιταλία (8% των συνολικών εξαγωγών), Βουλγαρία (6%), Κύπρος (5%) και Ρουμανία (4%). Από την άλλη, η Ελλάδα μεταφέρει την ευρωπαϊκή νομοθεσία ταχύτερα και πιο αποτελεσματικά, υπερβαίνοντας τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τη μεταφορά τόσο των γενικών οδηγιών όσο και των οδηγιών που αφορούν ειδικά την ενιαία αγορά.

Καμία νέα σημαντική πολιτική δεν εξαγγέλθηκε ούτε εφαρμόστηκε κατά την περίοδο αναφοράς που καλύπτεται από το παρόν ενημερωτικό δελτίο.

VIII. Δεξιότητες και καινοτομία

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επίδοσης ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επίδοσης κατώτερες.

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής ευθυγραμμίζεται με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά με σημαντικές διακυμάνσεις όσον αφορά τους επιμέρους δείκτες στους επιμέρους τομείς. Όσον αφορά τις δεξιότητες, οι ελληνικές ΜΜΕ και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες από ό,τι οι αντίστοιχες της ΕΕ να παρέχουν κατάρτιση στους εργαζόμενούς τους και οι εργαζόμενοι έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε εκπαίδευση και κατάρτιση. Η ετοιμότητα των ελληνικών ΜΜΕ να χρησιμοποιούν τις ΤΠ, με βάση τις ηλεκτρονικές αγορές και πωλήσεις που πραγματοποιούν, βρίσκεται επίσης κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Όσον αφορά την καινοτομία, η επίδοση των ελληνικών ΜΜΕ ήταν σαφώς καλύτερη από τη μέση γενική επίδοση σε όλους τους δείκτες με βάση τα στοιχεία του 2006, αλλά σύμφωνα με τον πίνακα αξιολόγησης της καινοτομίας στην Ένωση το 2013 η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε μέτρια ως προς την καινοτομία, με επίδοση χαμηλότερη του μέσου όρου

της ΕΕ. Ειδικότερα, τα στοιχεία για το 2010 δείχνουν κάποια επιδείνωση της ικανότητας των ελληνικών ΜΜΕ να μετατρέπουν τις νέες για την αγορά καινοτομίες και τις νέες για την εταιρεία καινοτομίες σε πωλήσεις.

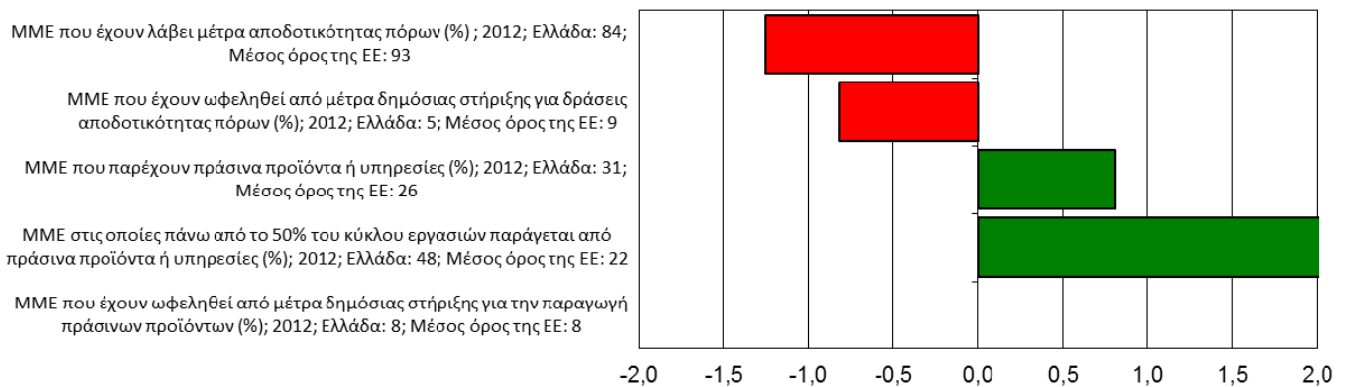
Όσον αφορά την πολιτική, δρομολογήθηκαν τρία νέα προγράμματα, ενώ εξετάζεται να εφαρμοστεί μια περαιτέρω πρωτοβουλία. Τα προγράμματα περιλαμβάνουν το ICT4GROWTH (το οποίο είχε εξαγγελθεί στην προηγούμενη περίοδο ανασκόπησης της SBA), το δεύτερο στάδιο του προγράμματος για τους συνεργατικούς σχηματισμούς που δρομολογήθηκε το 2011 (πιλοτικό πρόγραμμα για τη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών) και τη δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το νέο πρόγραμμα καινοτομικής επιχειρηματικότητας (που αναμένεται στα τέλη του 2013), στο πλαίσιο των οποίων εγκρίθηκαν 439 σχέδια το 2012. Σε μια προσπάθεια για την τόνωση της ανάπτυξης μέσω της Ε&Α, η κυβέρνηση εξέδωσε τον νόμο 4110/2013 για

την παροχή περαιτέρω φορολογικών κινήτρων στις επιχειρήσεις που διενεργούν Ε&Α. Άλλο μέτρο που εξετάζεται επί του παρόντος είναι η μεταρρύθμιση του

εθνικού συστήματος ευρεσιτεχνίας με σκοπό την επιτάχυνση, την απλούστευση και την μεγαλύτερη εναρμόνιση των διαδικασιών.

ΙΧ. Περιβάλλον

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

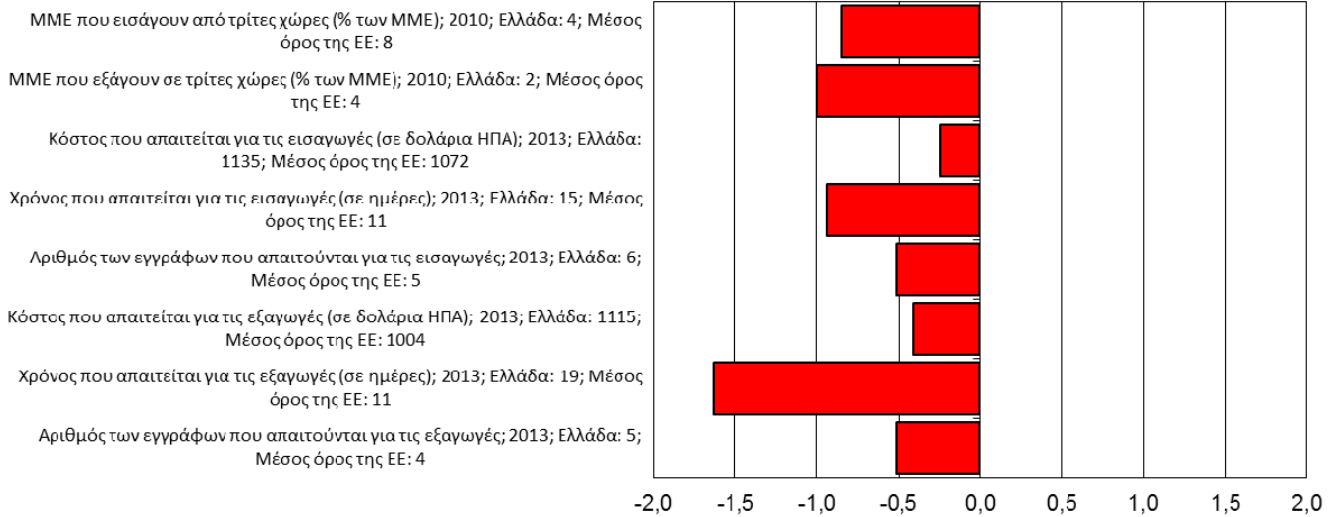
Η συνολική επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής βρίσκεται ελαφρώς κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, με ορισμένες αποκλίσεις ως προς τους επιμέρους δείκτες. Αφενός, οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν λιγότερες πιθανότητες από τις άλλες ΜΜΕ της ΕΕ να λάβουν μέτρα για να είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Επίσης, έχουν λάβει μικρότερη στήριξη για τον σκοπό αυτό. Αφετέρου, απολαμβάνουν το ίδιο

επίπεδο στήριξης εάν παρέχουν πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες, αλλά έχουν πολύ περισσότερες πιθανότητες να εισέλθουν σε «πράσινες» αγορές και να εξειδικευτούν σε αυτές.

Δεν εξαγγέλθηκε ούτε εφαρμόστηκε καμία νέα σημαντική πολιτική κατά την περίοδο αναφοράς που καλύπτεται από το παρόν ενημερωτικό δελτίο.

X. Διεθνοποίηση

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις ανώτερες του μέσου όρου της ΕΕ ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν επιδόσεις κατώτερες.

Η συνολική επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι πολύ κατώτερη από τον μέσο όρο, κυρίως εξαιτίας του χρόνου που απαιτείται για την πραγματοποίηση συναλλαγών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και έχουν υπάρξει βελτιώσεις, οι ελληνικές ΜΜΕ εξακολουθούν να χρειάζονται κατά μέσο όρο 15 έως 19 ημέρες αντιστοίχως για δραστηριότητες εισαγωγής και εξαγωγής, ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ είναι 11 ημέρες και για τα δύο. Από την άλλη, το κόστος και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν διαφέρουν πολύ από τον μέσο όρο της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν πολύ λιγότερες δυνατότητες από τις άλλες ΜΜΕ (το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ) να πραγματοποιήσουν συναλλαγές εκτός της ΕΕ. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδας, οι κύριοι εξαγωγικοί εταίροι είναι οι γειτονικές χώρες: Τουρκία (11% των συνολικών εξαγωγών), Ιταλία (8%), Γερμανία (6%), Βουλγαρία (6%), και Κύπρος (5%), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχουν πιθανές αναξιοποίητες ευκαιρίες σε πιο μακρινές χώρες, π.χ. ΗΠΑ (4%). Ωστόσο, οι τομείς που κυριαρχούνται από τις ΜΜΕ οι οποίοι ηγούνται της εξαγωγικής δραστηριότητας, όπως ο τομέας παραγωγής τροφίμων (19% του συνόλου των εξαγωγών το 2013), θα πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για να καθιερώσουν ομοιόμορφα ποιοτικά πρότυπα και εμπορικούς κανόνες για τις εξαγωγικές αγορές, να αξιοποιήσουν

τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και επεξεργαστούν φυσικούς πόρους όπως τα κοιτάσματα αλουμινίου, τα οποία αντιστοιχούν στο 4% των συνολικών εξαγωγών για το 2013⁷. Στο επίπεδο της πολιτικής, έχει αναπτυχθεί εθνική πολιτική για τις εξαγωγές, ύστερα από διαβουλεύσεις με την κοινότητα των εξαγωγικών επιχειρήσεων για να βοηθήσει τις ελληνικές επιχειρήσεις να βελτιώσουν τη διεθνή τους ανταγωνιστικότητα. Η στρατηγική βασίζεται σε τρεις άξονες: α) διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης της Ελλάδας, β) προώθηση του εμπορίου και των ξένων άμεσων επενδύσεων και γ) διευκόλυνση του εμπορίου. Το ολοκληρωμένο αυτό σχέδιο έχει δύο βασικούς στόχους: να μειώσει σημαντικά το εμπορικό έλλειμμα έως το 2014 και να αυξήσει τις εξαγωγές αγαθών στο 16% του ΑΕγχΠ έως 2015.

Επιπλέον, το πρόγραμμα Διεθνοποίηση - Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων II εγκρίθηκε για να εφαρμοστεί το 2013 με σκοπό την αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας προς προϊόντα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας που θα μπορούν να ανθίστανται στον διεθνή ανταγωνισμό. Η προκήρυξη προσέλυσε 1143 προτάσεις από ΜΜΕ (ή μεγαλύτερες επιχειρήσεις που συνεργάζονται με τις ΜΜΕ) για την αγορά εξοπλισμού και υποδομής, για τις ΤΠΕ, τις δραστηριότητες προώθησης των ΤΕΠ, την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών και τη μεταφορά τεχνολογίας, για υπηρεσίες παροχής συμβουλών, για

την πιστοποίηση της ποιότητας και τη δημιουργία πρωτοτύπων. Λόγω της μεγάλης ζήτησης διπλασιάστηκε ο αρχικός προϋπολογισμός, επιβεβαιώνοντας τη μεγάλη ανάγκη των Ελληνικών ΜΜΕ για επενδύσεις όπως αναφέρθηκε στην

εισαγωγή.

Το 2012 ξεκίνησε μια διμερής συνεργατική εταιρική σχέση μεταξύ ελληνικών και κινεζικών επιχειρήσεων.

3. Ορθές πρακτικές

Παρακάτω ακολουθεί ένα παράδειγμα ορθής πρακτικής από την Ελλάδα για την υποστήριξη των ΜΜΕ:

Το πρόγραμμα «Ενίσχυση ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στους τομείς μεταποίησης, τουρισμού, εμπορίου - υπηρεσιών» είναι ένα πρόγραμμα που δρομολογήθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφοράς και Δικτύων με σκοπό να βοηθήσει τις υφιστάμενες και τις νέες μικρές επιχειρήσεις (και τις πολύ μικρές) να επενδύσουν στον τομέα της καινοτομίας, του περιβάλλοντος και των ΤΕΠ. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ).

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος για το 2013, που ανέρχεται σε 456 εκατ. ευρώ, θα χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη επενδυτικών σχεδίων στις 13 περιφέρειες της χώρας, με βάση τις σχετικές προτεραιότητες του ΠΕΠ.

Στόχος είναι να αξιοποιηθούν πλήρως τα διαθέσιμα κονδύλια στο πλαίσιο των προγραμμάτων πολιτικής συνοχής και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης για τη βελτίωση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ.

Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της SBA. Προτάσεις για τη φάση της υλοποίησης υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος πληροφοριών για τις κρατικές ενισχύσεις. Ήταν επιλέξιμες επενδύσεις στους ακόλουθους τομείς:

- κτήρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος
- μηχανήματα και εξοπλισμός
- μεταφορικά μέσα (εμπορικά)
- εξοπλισμοί και εγκαταστάσεις προστασίας του περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας
- δικαιώματα τεχνογνωσίας
- πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας
- λογισμικό
- προβολή και προώθηση
- αμοιβές συμβούλων
- λειτουργικές δαπάνες για νέες-υπό σύσταση επιχειρήσεις

Αναφορά:

<http://www.start-upgreece.gov.gr/content/new-annex-%CE%B9%CE%B9-nace-programme-supporting-smes-active-manufacturing-tourism-commerce-services>

Σημαντικές παρατηρήσεις

Τα ενημερωτικά δελτία για την Small Business Act (SBA) συντάσσονται από τη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων στο πλαίσιο της ανασκόπησης της επίδοσης των ΜΜΕ (SPR), η οποία αποτελεί το κύριο μέσο για τη διεξαγωγή μιας οικονομικής ανάλυσης των θεμάτων των ΜΜΕ. Τα εν λόγω δελτία συνδυάζουν τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες στατιστικές πληροφορίες και τις πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές και στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και σε εννέα τρίτες χώρες οι οποίες συνεισφέρουν επίσης στο Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP). Τα ενημερωτικά δελτία – τα οποία εκδίδονται σε ετήσια βάση - συμβάλλουν στην οργάνωση των διαθέσιμων πληροφοριών για τη διευκόλυνση της αξιολόγησης των πολιτικών για τις ΜΜΕ και την παρακολούθηση της εφαρμογής της SBA. Προβαίνουν σε απολογισμό και καταγραφή της προόδου. Δεν αποτελούν αξιολόγηση των πολιτικών των κρατών μελών αλλά θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμπληρωματική πηγή πληροφοριών που αποσκοπεί στη βελτίωση της χάραξης μιας τεκμηριωμένης πολιτικής. Για παράδειγμα, τα ενημερωτικά δελτία καταγράφουν μόνον τα μέτρα πολιτικής που θεωρούνται σημαντικά από τους ειδικούς στην πολιτική για τις ΜΜΕ σε τοπικό επίπεδο. Δεν αντικατοπτρίζουν ούτε μπορούν να αντικατοπτρίσουν το σύνολο των μέτρων που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις κατά την περίοδο αναφοράς. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές παρέχονται στη βάση δεδομένων που είναι προσβάσιμη από τον δικτυακό τόπο της SPR. Βλ. υποσημειώσεις στη σελίδα που ακολουθεί.

Για περισσότερες πληροφορίες

Ανασκόπηση της επίδοσης των ΜΜΕ:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

Νομοθετική πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις (Small Business Act):

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

Ευρωπαϊκή πύλη για τις μικρές επιχειρήσεις:

http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm

Entr-spr@ec.europa.eu

¹ Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από την Εθνική Στατιστική Αρχή, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα την περίοδο 1999-2009 ήταν κατά μέσο όρο 10 %. Αναφέρθηκε ότι τον Δεκέμβριο του 2011 το αντίστοιχο ποσοστό υπερέβαινε το 20%.

² Τα ενημερωτικά δελτία SBA του 2013 βελτιώθηκαν σημαντικά χάρη στις εισροές δεδομένων από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΚΚΕρ) στην Ispra, Ιταλία. Το ΚΚΕρ επέφερε σημαντικές βελτιώσεις στη μεθοδολογική προσέγγιση, στις στατιστικές εργασίες για το σύνολο των δεδομένων και στην οπτική παρουσίαση των δεδομένων αυτών.

³ Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων, Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 27 Αυγούστου 2013. Η εν λόγω έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 1200 επιχειρήσεων (με 0-49 εργαζόμενους) και βασίστηκε σε τυχαία δειγματοληψία πολλαπλών σταδίων, με τη χρήση ποσόστωσης ανάλογα με τον κλάδο και τη γεωγραφική κατανομή, μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων βάσει ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, και διενεργήθηκε από την εταιρεία marc S.A. για το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων. Η εν λόγω έρευνα αποτελεί μέρος μιας επαναλαμβανόμενης σειράς ερευνών για θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται δύο φορές ετησίως από τον Φεβρουάριο 2010.

⁴ Τα τρία διαγράμματα κατωτέρω περιγράφουν την τάση σε συνάρτηση με τον χρόνο για τις μεταβλητές. Παρουσιάζουν τις τιμές δείκτη για τα έτη από το 2008 και μετά, με έτος βάσης το 2008 για το οποίο η τιμή καθορίστηκε σε 100. Από το 2011 και μετά τα διαγράμματα δείχνουν τις εκτιμήσεις των διαχρονικών εξελίξεων, που εκπονήθηκαν από το London School of Economics, με βάση αριθμητικά στοιχεία για την περίοδο 2008-2010 από τη βάση δεδομένων των στατιστικών διάρθρωσης των επιχειρήσεων (Eurostat). Τα στοιχεία καλύπτουν την «οικονομία των επιχειρήσεων», στην οποία περιλαμβάνονται η μεταποίηση, οι κατασκευές, το εμπόριο και οι υπηρεσίες (NACE Αναθ. 1,1 τμήματα C έως I, K). Τα στοιχεία δεν καλύπτουν επιχειρήσεις στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας, της αλιείας ή των πρωτίστως μη εμπορεύσιμων υπηρεσιών, όπως η εκπαίδευση και η υγεία. Η λεπτομερής μεθοδολογία περιγράφεται στη σελίδα: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm.

⁵ Τα μέτρα πολιτικής που παρουσιάζονται στο παρόν ενημερωτικό δελτίο SBA μπορεί να αποτελούν μόνο μια επιλογή μέτρων μεταξύ αυτών που έλαβε η κυβέρνηση το 2012 και το πρώτο τρίμηνο του 2013. Η επιλογή έγινε από τον εθνικό εμπειρογνώμονα για την πολιτική για τις ΜΜΕ στον οποίο ανέθεσε το έργο η εταιρεία CARSA Spain (ο βασικός αντισυμβαλλόμενος της ΓΔ ENTR για τα ενημερωτικά δελτία του 2013) και από τον οποίο ζητήθηκε να επιλέξει τα μέτρα που θεωρεί τα πιο σημαντικά, δηλαδή αυτά που αναμένεται να έχουν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στον συγκεκριμένο τομέα της SBA. Ο πλήρης κατάλογος των μέτρων που κατέγραψαν οι εμπειρογνώμονες κατά την εκπόνηση των ενημερωτικών δελτίων του τρέχοντος έτους θα δημοσιευτεί μαζί με τα ενημερωτικά δελτία στον δικτυακό τόπο της ΓΔ ENTR με τη μορφή βάσης δεδομένων.

⁶ Το τετραπλό διάγραμμα συνδυάζει δύο σύνολα πληροφοριών: Πρώτον, εμφανίζει την επίδοση στην τρέχουσα κατάσταση με βάση τα στοιχεία των τελευταίων διαθέσιμων ετών. Τα στοιχεία αυτά απεικονίζονται κατά μήκος του άξονα X υπολογιζόμενα σε τυπικές αποκλίσεις από τον απλό, μη σταθμισμένο αριθμητικό μέσο όρο της ΕΕ-27. Ο κατακόρυφος διάδρομος που σημειώνεται με τις διακεκομμένες γραμμές καθορίζει το μέσο όρο της ΕΕ. Δεύτερον, αποκαλύπτει τη διαχρονική πρόοδο, δηλ. τα μέσα ετήσια ποσοστά ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2012. Τα ποσοστά ανάπτυξης υπολογίζονται σε σύγκριση με τους ατομικούς δείκτες που συνθέτουν τους μέσους όρους για κάθε τομέα της SBA. Επομένως, η τοποθέτηση του μέσου όρου για έναν τομέα της SBA σε καθένα από τα τέσσερα τμήματα του διαγράμματος, παρέχει στοιχεία της τρέχουσας κατάστασης όχι μόνον για τη θέση μιας χώρας όσον αφορά έναν τομέα της SBA σε σύγκριση με την

υπόλοιπη ΕΕ σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, αλλά επίσης και για το εύρος της προόδου που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 2008-2013.

⁷

http://www.nytimes.com/2012/07/08/magazine/what-greece-makes-the-world-might-take.html?pagewanted=all&_r=0